



LATVIJAS REPUBLIKA

LIEPĀJAS PILSĒTAS BĀRIŅTIESA

Jelgavas ielā 48, Liepājā, LV 3401, tālrunis 63422496, fakss 63422496, e-pasts barintiesa@dome.liepaja.lv
Reģ.Nr.90002394125

Pārskata ziņojums par Liepājas pilsētas bāriņtiesas darbību 2015.gadā

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturto daļu, bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskatu par savu darbību. Pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājaslapā.

Atbilstoši Bāriņtiesu likumā paredzētajiem bāriņtiesas darbības principiem, bāriņtiesai savā darbībā nepieciešams pamatoties uz normatīvajiem aktiem un, risinot jautājumus savas kompetences ietvaros, vadīties no bērna vai aizgādībā esošās personas tiesību un interešu prioritāra aizsardzības principa. Īstenojot normatīvajos aktos noteiktos bērna un aizgādībā esošās personas personisko interešu aizsardzības pasākumus, bāriņtiesa pieņem lēmumus bērna vai aizgādībā esošās personas interesēs, pieprasa vajadzīgo informāciju aizbildnības, aizgādības, adoptijas vai ar aizgādību saistīto jautājumu izlemšanai, veic pienākumus aizbildnības un aizgādības uzraudzībā, iesniedz tiesā prasības pieteikumus bērna vai aizgādībā esošās personas interesēs, kā arī sadarbojas ar citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai veiktu savus uzdevumus.

Par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26.panta pirmajā daļā noteikts, ka ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide, un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē. Valsts un pašvaldība atbalsta ģimeni un sniedz tai palīdzību.

Bāriņtiesu likuma 17.panta 5.punktā noteikts, ka viens no bāriņtiesas pienākumiem ir informēt pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība. Tie ir gadījumi, kad Bāriņtiesa pēc savas iniciatīvas, kā arī citu personu vai institūciju sniegtās informācijas par ģimeni, izvērtējusi bērna tiesību nodrošinājumu ģimenē un konstatējusi riskus, kas liecina par nepietiekamu bērna attīstības un audzināšanas nodrošinājumu, bet nepastāv normatīvajos aktos noteiktie apstākļi, lai pieņemtu lēmumu par bērna šķiršanu no ģimenes. Pārskata gada ietvaros Liepājas pilsētas bāriņtiesa (turpmāk tekstā- Bāriņtiesa) Liepājas pilsētas domes Sociālajam dienestam ir sniegusi informāciju par 30 šādām ģimenēm, kurās aug 47 bērni. Ar minētajām ģimenēm lūgts veikt sociālo darbu.

Par bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanu, atjaunošanu, atņemšanu

Bērna aizgādības tiesības vecākam tiek pārtrauktas, ja bāriņtiesa konstatē kādu no Civillikuma 203.pantā un Bāriņtiesu likuma 22.pantā norādītajiem apstākļiem un atzīst, ka:
1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz vecākam iespēju aprūpēt bērnu;

- 2) bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāku apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ);
- 3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību;
- 4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, izņemot gadījumu, kad viņš kā laulātais ir devis piekrišanu tam, ka bērnu adoptē otrs laulātais;
- 5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu.

Pirms lēmuma pieņemšanas par aizgādības tiesību pārtraukšanu, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām tiek iegūta vispusīga informācija par ģimeni, tostarp Sociālā dienesta informācija par ģimenē pastāvošajiem riskiem, lai pilnvērtīgi izvērtētu vecāka spējas veikt bērnu aprūpi, audzināšanu un uzraudzību, kā arī pieņemtu bērnu interesēm atbilstošāko lēmumu.

2015.gadā Bāriņtiesa pārtraukusi aizgādības tiesības 37 personām, no tām 18 mātēm un 19 tēviem. Minēto personu aizgādībā bija 43 bērni. Salīdzinot ar 2014.gadu aizgādības tiesības pārtrauktas 19 personām mazāk, analogi rādītāji ir par bērnu skaitu šo personu aizgādībā, tas ir par 21 bērnu mazāk. Pārskata gada ietvaros, pieņemot lēmumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu, par 8 personām informēts Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Liepājas iecirknis, jo konstatēta vecāku vardarbība vai pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu. Būtiski, ka informāciju tiesībsargājošajām institūcijām par vardarbību pret bērnu var būt sniegušas arī citas personas (bērna radnieki, psihologi, izglītības iestāde u.c), līdz ar to rādītāji par vecākiem, kuriem pārtrauktas aizgādības tiesības dēļ vardarbības var atšķirties no rādītājiem par gadījumu skaitu, kuros par bērnu tiesību pārkāpumiem informētas tiesībsargājošās institūcijas.

Visos gadījumos, kad tiek pārtrauktas aizgādības tiesības, Bāriņtiesa par pieņemto lēmumu sniegusi informāciju Sociālajam dienestam un lūgusi sniegt nepieciešamo palīdzību bērna vecākiem, kā to nosaka Bāriņtiesu likuma 39.panta pirmā daļa un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.panta piektā daļa, lai sekmētu bērna atgriešanos ģimenē.

Ja bērna aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesli ir zuduši, bāriņtiesa lemj par pārtraukto bērna aizgādības tiesību atjaunošanu. Sagatavojot lietu par iespējamu bērna pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu vecākam, bāriņtiesa primāri pārlicinās, vai nepastāv vairs apstākļi, kas pastāvēja laikā, kad vecākam tika pārtrauktas aizgādības tiesības, kā arī noskaidro, vai nepastāv citi pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanas riski, proti, bāriņtiesa vērtē gan iespējamo risku bērna drošībai, attīstībai un veselībai, kā arī apstākļi, vai bērnam, atgriežoties ģimenē, tiks nodrošināta pilnvērtīga aprūpe, atbilstoša audzināšana un labvēlīga vide. 2015.gadā Bāriņtiesa aizgādības tiesības atjaunojusi 9 personām, no tām- 4 mātēm un 5 tēviem. Līdz ar to pārskata periodā 13 bērni atgriezušies vecāku aizgādībā.

Civillikuma 203.pantā noteikts, ja gada laikā no aizgādības tiesību pārtraukšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai, izņemot gadījumu, kad aizgādības tiesības nevar atjaunot no vecāka neatkarīgu apstākļu dēļ. Aizgādības tiesību atņemšanu vienam vai abiem vecākiem kā galējo līdzekli piemēro tiesa. Civillikuma normas paredz, ka vecākam aizgādības tiesības ar tiesas spriedumu var atņemt divos gadījumos:

- 1) viņa vainas dēļ (vecāka apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ) ir apdraudēta veselība vai dzīvība;
- 2) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību, un tas var apdraudēt bērna fizisko, garīgo vai tikumisko attīstību.

Pārskata periodā aizgādības tiesības ar tiesas spriedumu atņemtas 40 bērnu vecākiem, tas ir 39 personām, no tām 19 mātēm un 20 tēviem. Bāriņtiesa lēmusi par prasības celšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu 34 personām no tām 18 mātēm un 16 tēviem. Savukārt aizgādības tiesības ar tiesas spriedumu nav atjaunotas nevienā gadījumā.

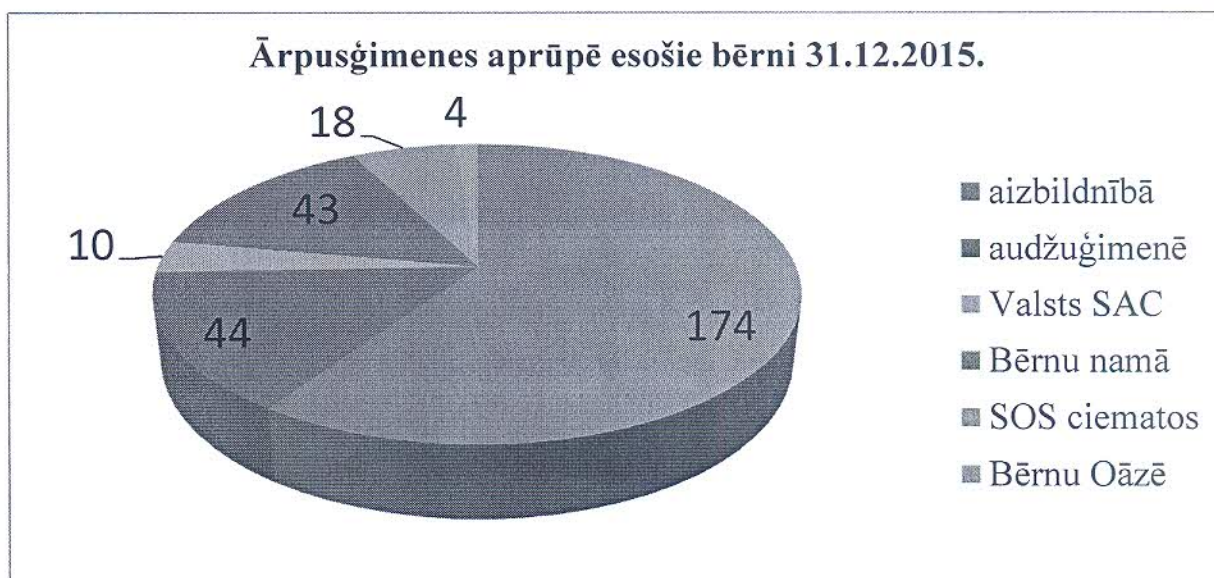
Par bērnu ārpusģimenes aprūpi

Ārpusģimenes aprūpes mērķis saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 32.pantā noteikto ir radīt bērnam aizsargātības sajūtu, nodrošināt apstākļus viņa attīstībai un labklājībai. Lemjot par ārpusģimenes aprūpi bērnam, bāriņtiesai nepieciešams izskaidrot bērnam iespējamās ārpusģimenes aprūpes veidus un noskaidrot bērna viedokli par viņam piemērotāko ārpusģimenes aprūpes veidu, ja bērns spēj formulēt savu viedokli.

Normatīvie akti paredz primāri nodrošināt bērnam iespēju augt pie aizbildņa vai audžuģimēnē. Tikai tad, ja nav iespējams nodrošināt ārpusģimenes aprūpi pie aizbildņa vai audžuģimēnē, bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna ievietošanu institūcijā.

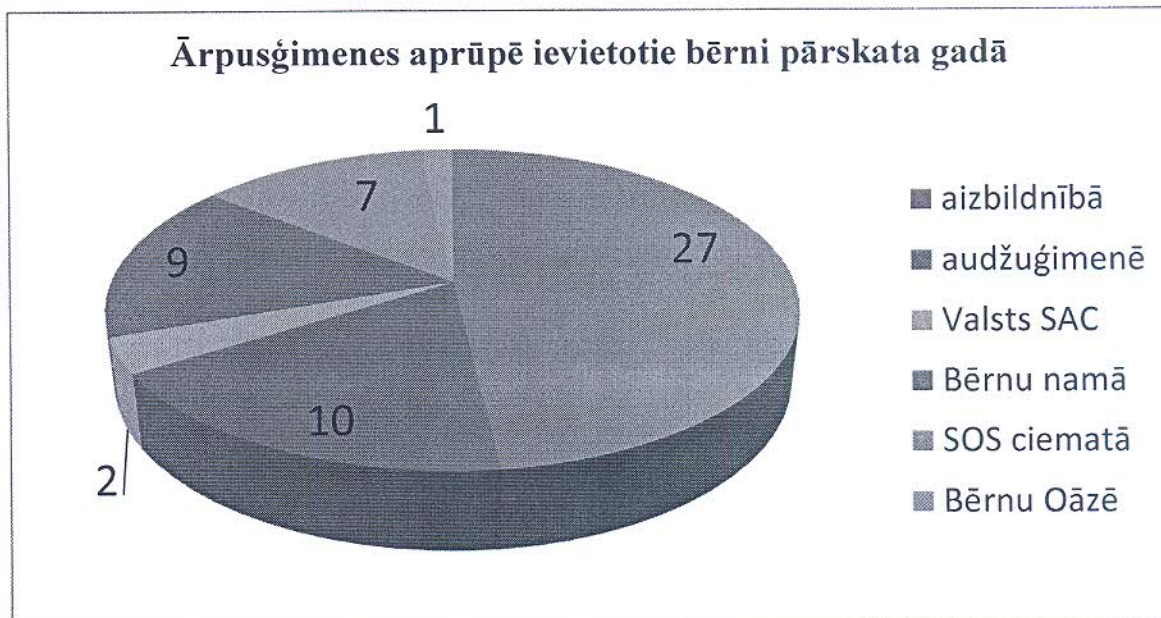
2015.gada 31.decembrī ārpusģimenes aprūpē atradās 293 bērni, no tiem 174 aizbildnībā, 44 audžuģimēnē un 75 institucionālā aprūpē.

I.attēls



Kā redzams 1.attēlā, visvairāk Liepājas pašvaldības bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpe tiek nodrošināta aizbildnībā. Lai arī kopumā 75 bērni atrodas institucionālā aprūpē, jāņem vērā, ka 18 bērni ievietoti 2 SOS ciematos – Valmierā un Īslīcē, kur bērnu aprūpe pietuvināta ģimeniskai videi. Valsts sociālās aprūpes centra filiālē “Liepāja” aprūpi saņem 10 bērni. No tiem 1 bērns nodots pirmsadopcijas aprūpē Latvijā, savukārt pārējie bērni ir ar smagām veselības problēmām un šī iemesla dēļ nav iespējams bērniem šobrīd nodrošināt piemērotu audžuģimēni. Liepājas pilsētas domes Sociālā dienesta bērnumamā aprūpes pakalpojums tiek nodrošināts 43 bērniem, vecumā no 4 līdz 17 gadiem, savukārt 4 bērni aprūpi saņem SIA Bērnu Oāze struktūrvienībā “Mākoņkalns”, kurā tiek realizēta uzvedības korekcijas programma jauniešiem ar būtiskām uzvedības problēmām un tieksmi uz likumpārkāpumiem.

Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādņem 2014.– 2020.gadam viens no svarīgākajiem rīcības virzieniem ir deinstitucionalizācija. Deinstitucionalizācijas plānā izvirzītie mērķi ir institucionālās aprūpes pakalpojuma vajadzības izvērtēšana individuāli katram konkrētam bērnam atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām, tādējādi ierobežojot bērnu ievietošanu institūcijās, ja ir iespējams nodrošināt institucionālajai aprūpei alternatīvus (ģimeniskai videi pietuvinātus) ārpusģimenes aprūpes pakalpojumus. Lai nodrošinātu deinstitucionalizācijas principa – ģimeniskas vides nodrošināšana bērnam - īstenošanu praksē, bāriņtiesa periodiski pārliecinās, vai institūcijā ievietotam bērnam joprojām nav iespējams nodrošināt aprūpi ģimeniskā vidē.



Kā redzams 2.attēlā, pārskata gadā ārpusģimenes aprūpe nodrošināta 56 bērniem. Ģimeniska aprūpe nodrošināta 44 bērniem, tas ir 79% no visiem ārpusģimenes aprūpē nodotajiem bērniem. Izplatītākais iemesls, kādēļ bijis nepieciešams bērnus nodrošināt ar ārpusģimenes aprūpi aizbildnībā, audžuģimenē vai institūcijā, ir tas, ka bērnu vecākiem ir pārtrauktas aizgādības tiesības. Tikai 2 bērniem nodrošināta ārpusģimenes aprūpe, lai nodrošinātu bērnu likumisko pārstāvību. Šajos gadījumos bērna vecāki ir nepilngadīgi un nevar paši bērnu pārstāvēt. 1 gadījumā bērna ārpusģimenes aprūpi bijis nepieciešams nodrošināt, jo vecāks savas slimības dēļ nespēj realizēt bērna aprūpi.

Par aizbildnības lietām

Saskaņā ar Civillikuma 217.panta pirmo daļu un 222.pantu aizbildnību nodibina pār bez vecāku aizgādības palikušajiem nepilngadīgajiem. Aizbildnis aizvieto savam aizbilstamajam vecākus, atbalsta bērnu, sevišķi gādā par viņa audzināšanu, kā arī pārstāv bērna personiskās un mantiskās intereses. Bāriņtiesa lemj par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu bērnam, ja:

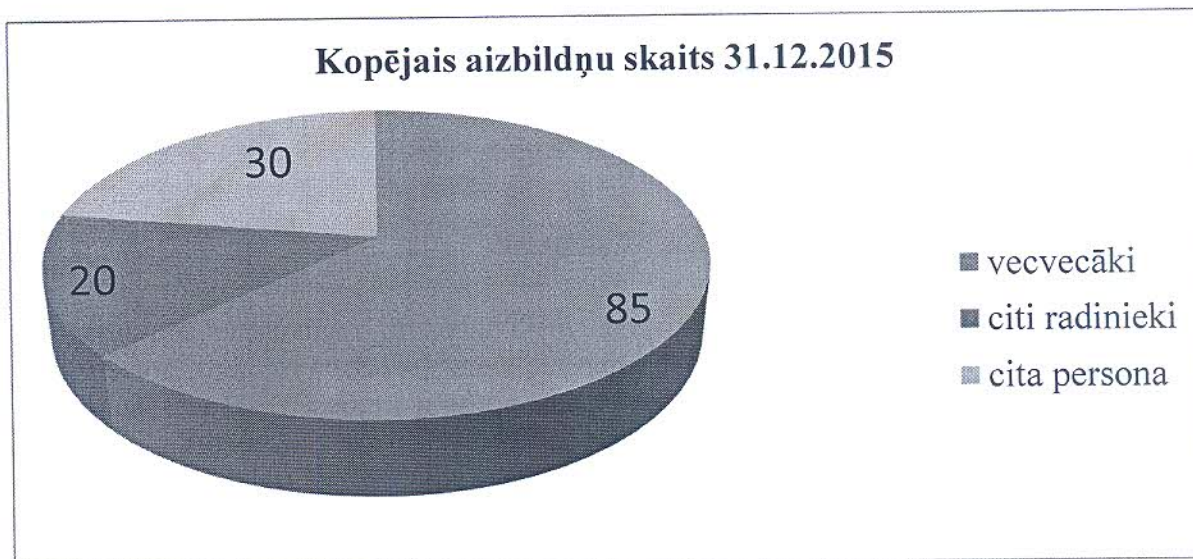
- 1) bērna vecāki ir miruši vai izsludināti par mirušiem;
- 2) bērna vecākiem ir pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības;
- 3) bērna vecāki ir pazuduši un izsludināti meklēšanā;
- 4) bērna vecāki slimības dēļ nespēj pienācīgi aprūpēt un uzraudzīt bērnu;
- 5) radušās būtiskas domstarpības bērna un vecāku attiecībās;
- 6) abi bērna vecāki ir nepilngadīgi;
- 7) radušies citi neatliekami gadījumi (nodrošinot normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu).

Lemjot par aizbildņa iecelšanu, bāriņtiesai ir jāpārlicinās, vai par aizbildni iecelšanai personai ir aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības. Bāriņtiesa izvērtē personas motivāciju kļūt par aizbildni, ģimenes locekļu savstarpējās attiecības, nodarbinātību, dzīves apstākļus, spējas pārstāvēt bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās, kā arī ņem vērā atzinumus par personas veselības stāvokli, ko sniedz ģimenes ārsts, kā arī psihiatrs un narkologs.

Saskaņā ar Civillikuma 235.un 236.panta tiesisko regulējumu aizbildnība pār nepilngadīgajiem piekrīt vispirms viņu tuvākajiem radniekiem, bet tam ir nepieciešams

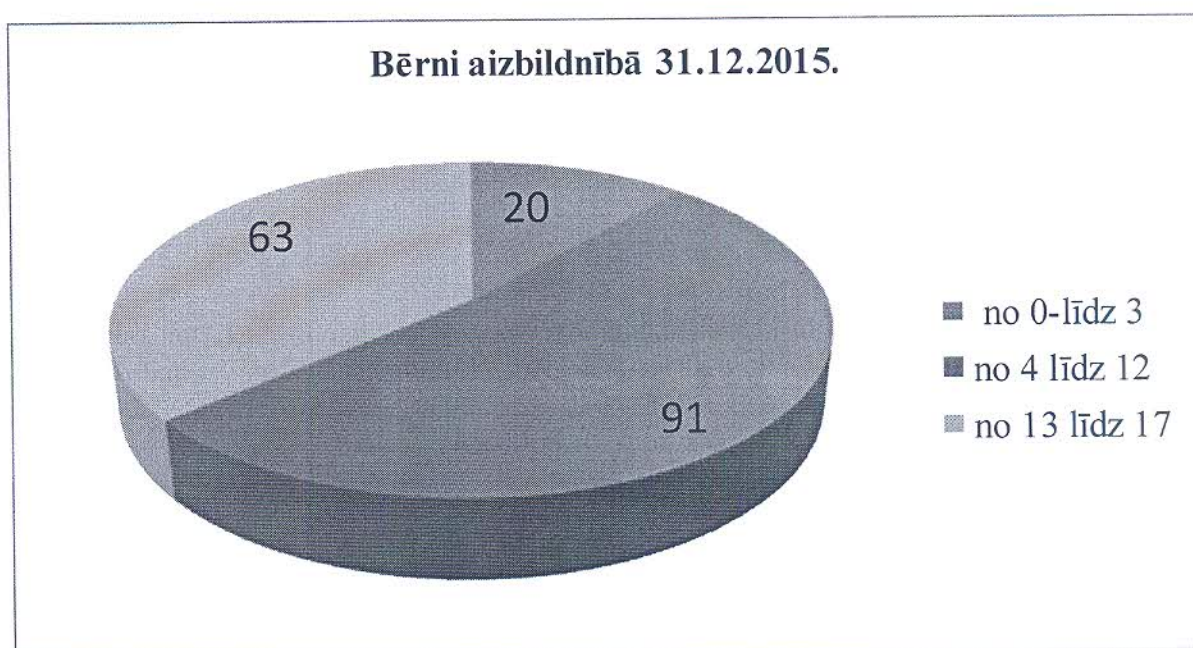
bāriņtiesas apstiprinājums. Par aizbildņiem bāriņtiesa izrauga no vienādi tuviem radniekiem piemērotākos, bet, ja tuvākie izrādītos nepiemēroti, tad tālākos. Ja starp nepilngadīgo radniekiem neatrodas spējīgi vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, vai ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajiem nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ no citu personu vidus.

3.attēls



Pārskata perioda beigās kopējais aizbildņu skaits ir 135, no tiem 78 % ir bērnu radnieki, īpaši vecvecāki. Pārskata periodā 17 personas ieceltas par aizbildni, no tām 88 % ir bērnu radnieki.

4.attēls



Kā redzams no 4.attēla, uz 2015.gad 31.decembri 174 bērni nodoti aizbildnībā, visvairāk no tiem 52% ir bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem. Pārskata periodā aizbildnība nodibināta 25

nepilngadīgajiem, 10 no tiem ir vecumā līdz 3 gadiem, 10- vecumā no 4 līdz 12 gadiem un 5 vecumā no 13 līdz 17 gadiem.

Civillikuma 339.pants noteic, ka aizbildnība izbeidzas aizbilstamajam ar viņa pilngadību; viņu adoptējot; ja vecākiem atjaunotas aizgādības tiesības. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 33.panta pirmo daļu bāriņtiesa lemj par aizbildņa atlaišanu no aizbildņa pienākumu pildīšanas Civillikumā paredzētajos gadījumos, kā arī tad, ja, bērna vecākiem atjaunotas bērna pārtrauktās vai atņemtās aizgādības tiesības, bērna vecāki atradušies, bērna vecākam, kurš slimības dēļ iepriekš nespēja pienācīgi aprūpēt un uzraudzīt bērnu, vairs nepastāv šķērslis bērna aizgādības īstenošanai, bērna vecāki kļuvuši pilngadīgi, atrisinājušās domstarpības bērna un vecāku attiecībās.

Pārskata periodā lielākoties aizbildnība izbeigusies ar aizbilstamā pilngadību, proti 17 aizbilstamie kļuvuši pilngadīgi. 4 bērni atgriezušies vecāku aprūpē, jo vecākiem atjaunotas pārtrauktās aizgādības tiesības, 1 bērnam aizbildnība izbeigusies, jo viņa vecāks kļuvis pilngadīgs, savukārt vienā gadījumā aizbildnis adoptējis savu aizbilstamo.

Par audžuģimeņu lietām

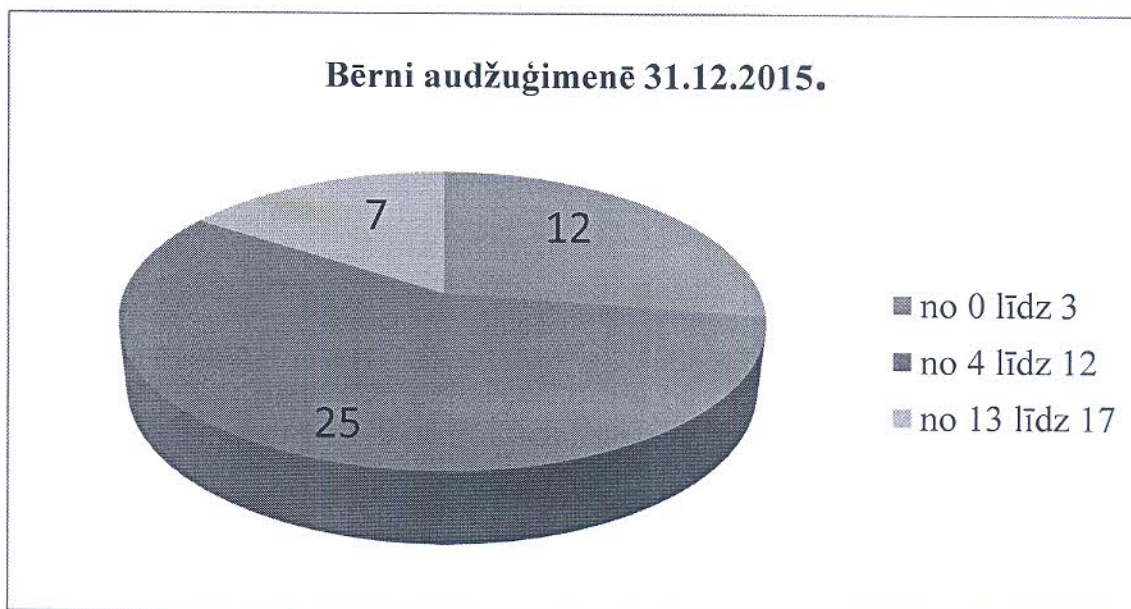
Audžuģimene ir ģimene vai persona, kas nodrošina aprūpi bērnam, kuram uz laiku vai pastāvīgi atņemta viņa ģimeniskā vide vai kura interesēs nav pieļaujama palikšana savā ģimenē. Audžuģimenes pienākums ir nodrošināt bērnam viņa vecumam un veselības stāvoklim atbilstošus sadzīves apstākļus un aprūpi (veselības aprūpi, audzināšanu un izglītību). Bērnu audžuģimenē ievieto uz laiku, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, līdz bērna adopcijai vai aizbildnības nodibināšanai. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 25.pantā noteikto bāriņtiesa lemj par:

- 1) ģimenes vai personas piemērotību audžuģimenes pienākumu veikšanai;
- 2) audžuģimenes statusa piešķiršanu;
- 3) bērna ievietošanu audžuģimenē vai uzturēšanās izbeigšanu tajā.

Liepājā uz 2015.gada 31.decembri audžuģimenes statuss ar bāriņtiesas lēmumu piešķirts 19 ģimenēm. Pārskata periodā 4 ģimenēm piešķirts audžuģimenes statuss, savukārt vienai ģimenei pēc tās lūguma tas izbeigts.

Audžuģimenēs Liepājā ir ievietoti 30 Liepājas pašvaldības bērni un 6 bērni no citām pašvaldībām. Ārpus Liepājas audžuģimenēs ir ievietoti 8 Liepājas pašvaldības bērni.

5.attēls



harmonisku dzīves vidi. Bāriņtiesas kompetence ir lemt par:

- 1) personas atzīšanu par adoptētāju;
- 2) brāļu un māsu, pusbrāļu un pusbāru šķiršanu Civillikumā noteiktajos gadījumos;
- 3) to, vai Latvijā iespējams nodrošināt bērna audzināšanu ģimenē vai pienācīgu aprūpi;
- 4) bērna nodošanu adoptētāja aprūpē un uzraudzībā līdz adopcijas apstiprināšanai;
- 5) pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam;
- 6) adopcijas atbilstību bērna interesēm.

Lai kļūtu par adoptētāju, bāriņtiesā jāiesniedz adopcijas pieteikums, kurā norādīti adopcijas motīvi, vēlamo adoptējamo skaits, dzimums un vecums, kā arī adoptētāja reliģiskā pārliecība, ja tāda ir, kā arī izziņu par nodrošinājumu ar dzīvojamo platību, dzīves aprakstu, izziņu par personas veselības stāvokli u.c. adopcijas kārtībā paredzētie dokumenti. Pēc personas iesniegto dokumentu izvērtēšanas, bāriņtiesa, lai konstatētu personas piemērotību adopcijai, atbilstoši normatīvajos aktos paredzētajai adopcijas kārtībai ne ilgāk kā sešus mēnešus veic adoptētāja ģimenes izpēti, tostarp:

- izvērtē adopcijas motivāciju, ģimenes locekļu savstarpējās attiecības un spējas izaudzināt bērnu;
- noskaidro adoptētāja ģimenes dzīves apstākļus un izvērtē adoptētāja materiālo stāvokli;
- pieprasa informāciju par Sodū reģistrā iekļautajām ziņām attiecībā uz adoptētāju;
- nosūta personu pie psihologa saņemt atzinumu par personas piemērotību adopcijai.

Pēc ģimenes izpētes veikšanas bāriņtiesa lemj par personas atzīšanu par adoptētāju. Pārskata periodā Bāriņtiesa 25 personas atzinusi par adoptētājiem. 3 no tām vēlējās adoptēt aizbildnībā esošu bērnu (bijušas bērna aizbildņi), 21 persona vēlējās adoptēt ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu, bet viena persona- otra laulātā bērnu.

Ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu var adoptēt, ja pirms adopcijas apstiprināšanas viņš atradies adoptētāja aprūpē un uzraudzībā un ir konstatēta bērna un adoptētāja savstarpējā piemērotība, kā arī ir pamats uzskatīt, ka adopcijas rezultātā starp adoptētāju un adoptējamo izveidosies patiesas bērnu un vecāku attiecības. Atbilstoši adopcijas kārtībai, adoptētāja aprūpē bērnu var nodot ar bāriņtiesas lēmumu uz laiku līdz sešiem mēnešiem. 2015.gadā 12 bērni nodoti adoptētāju aprūpē, savukārt par 15 bērniem Bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu par to, ka adopcija ir bērna interesēs. 4 bērni ir vecumā no 0 līdz 3 gadiem, 10 bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem un viens bērns vecumā no 13 līdz 17 gadiem.

Par aizgādības lietām

Aizgādību nodibina pilngadīgai personai, kurai ierobežota rīcībspēja. Tāpat, neierobežojot personas rīcībspēju, pār personu noteiktos gadījumos var tikt nodibināta pagaidu aizgādība, ja nepieciešams veikt pasākumus personas interešu aizsardzībai. Civillikumā

noteikts, ka personas, kurai ir garīga rakstura vai citi veselības traucējumi rīcībspēju var ierobežot, ja tas nepieciešams šīs personas interesēs un ir vienīgais veids, kā tās aizsargāt. Civillikuma 355.pantā noteikts, ka aizgādņus pār pilngadīgajiem pēc tiesas sprieduma iecel attiecīgā bāriņtiesa. Bāriņtiesu likuma 40.panta pirmajā daļā noteikts, ka bāriņtiesa saskaņā ar tiesas nolēmumu par aizgādības nodibināšanu iecel aizgādni:

- 1) personai ar garīga rakstura vai citiem veselības traucējumiem, kurai rīcībspēju ierobežojusi tiesa;
- 2) personai, kurai tiesa nodibinājusi pagaidu aizgādību;
- 3) personai, kurai rīcībspēju tiesa ierobežojusi izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai citu apreibinošo vielu pārmērīgas lietošanas dēļ;
- 4) promesošās vai pazudušas personas mantai;
- 5) testamenta izpildīšanai.

Atbilstoši Bāriņtiesu likumā noteiktajam, bāriņtiesa saskaņā ar notāra taisīto notariālo aktu par aizgādības nodibināšanu mantojumam iecel aizgādni mantojumam. Pārskata periodā saņemti 5 notariālie akti par aizgādības nodibināšanu mantojumam. Visos šajos gadījumos Bāriņtiesa iecēlusi aizgādni, lai nodrošinātu mantojuma uzraudzību un apsaimniekošanu.

Atbilstoši Civilprocesa 268.pantam, ja tiesa uz pierādījumu pamata konstatē, ka personas rīcībspēja ir ierobežojama, tā taisa spriedumu, kurā norāda rīcībspējas ierobežojuma apjomu un ar kuru nodibina personai aizgādību. Tiesa, izvērtējot personas spējas, nosaka, vai un kādā apjomā aizgādnis ar aizgādībā esošo rīkojas kopā, un tikai pēc tam apjomu, kādā aizgādnis rīkosies patstāvīgi. Vienlaikus tiesa uzliek par pienākumu bāriņtiesai iecelt šai personai aizgādni, kam uzdod rīkoties tiesas noteiktajā apjomā. Jāņem vērā, ka tiesas spriedumu par rīcībspējas ierobežojumu var pārskatīt jebkurā brīdī, bet ne retāk kā reizi septiņos gados no tā spēkā stāšanās dienas.

2015.gada 31.decembrī Bāriņtiesas pārraudzībā bija 64 aizgādībā esošas personas. Pārskata gada periodā 9 personām ar ierobežotu rīcībspēju iecelts aizgādnis, savukārt 4 aizgādņiem noteikts pilnvaru apjoms jau esošās aizgādības lietās ietvaros, pamatojoties uz tiesas spriedumu par rīcībspējas pārskatīšanu.

Par pieņemtajiem lēmumiem

Pārskata periodā Bāriņtiesa pieņēmusi 442 lēmumus:

Par aizgādības tiesību pārtraukšanu, atjaunošanu	62
Par prasības celšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu	44
Par aizbildības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu	25
Par aizbildņa atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas	24
Par personas atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai	7
Par bērnu ievietošanu audžuģimenē, par uzturēšanās termiņa pagarināšanu audžuģimenē, uzturēšanās izbeigšanu audžuģimenē	23
Par bērnu ievietošanu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā	11
Par personu atzīšanu par adoptētājiem	11
Par bērnu nodošanu adoptētāju aprūpē, par bērnu adopciju	12
Par audžuģimenes statusa piešķiršanu	4
Par viesģimenes statusa piešķiršanu	1
Par bērnu nodošanu aprūpē citai personai	5
Par mantas pārvaldību	41
Par aizgādņa iecelšanu personai	9
Par aizgādņa pilnvaru apjoma noteikšanu	4

Par aizgādņa iecelšanu mantojumam	5
Par atzinuma sniegšanu tiesai lietās, kas izriet no aizgādības lietām	16
Par sociālo pabalstu un apgādnieka zaudējuma pensijas izmaksu pārtraukšanu, piešķiršanu	13
Par bērnu uzvārdu maiņu	3
Par pilngadības piešķiršanu pirms 18 gadu vecuma	1
Par vecāku domstarpībām bērnu aizgādības jautājumos	3
Par bērnu obligāto ārstēšanu	4
Par atļauju bērnam šķērsot LR valsts robežu	42
Par atļauju ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem uzturēties pie vecākiem vai radniekiem	11
Citi lēmumi	61

Par dalību tiesas sēdēs

Bāriņtiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētājas vietniece un bāriņtiesas locekles pārskata periodā pēc tiesas aicinājuma piedalījušās 163 tiesas sēdēs:

Lietās par rīcībspējas ierobežošanu, rīcībspējas pārskatīšanu	dalība 26 tiesas sēdēs
Lietās par aizgādības tiesību atņemšanu	dalība 45 tiesas sēdēs
Lietās par adopcijas apstiprināšanu	dalība 12 tiesas sēdēs
Lietās par paternitātes apstrīdēšanu, noteikšanu	dalība 4 tiesas sēdēs
Lietās par atsevišķas aizgādības noteikšanu	dalība 22 tiesas sēdēs
Lietās par saskarsmes tiesības kārtības noteikšanu	dalība 13 tiesas sēdēs
Lietās par aprūpes un uzraudzības īstenošanas noteikšanu	dalība 9 tiesas sēdēs
Par prettiesiski pārvietota bērna atgriešanu valstī, kas ir viņa pastāvīgā dzīvesvieta	dalība 6 tiesas sēdēs
Par bāriņtiesas lēmuma apstiprināšanu	dalība 1 tiesas sēdē
Par pagaidu aizsardzību pret vardarbību	dalība 1 tiesas sēdē
Par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu, grozīšanu vai atcelšanu	dalība 13 tiesas sēdēs
Kā cietušā pārstāvis kriminālprocesā	dalība 6 tiesas sēdēs
Kā apsūdzētā pārstāvis kriminālprocesā	dalība 3 tiesas sēdēs
Par soda piemērošanu par tiesas lēmuma par saskarsmes kārtības noteikšanu nepildīšanu	dalība 2 tiesas sēdēs

Par lietvedībā esošajām lietām

Pārskata periodā Bāriņtiesas lietvedībā bijušas 964 lietas:

Aizgādības lietas	113
Aizbildnības lietas	178
Lietas par bez vecāku gādības esošo bērnu ievietošanu audžuģimenē	31
Lietas par bez vecāku gādības esošo bērnu ievietošanu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā	36
Adopcijas lietas	49
Audžuģimeņu lietas	19

Viesģimeņu lietas	8
Lietas par bērnu nodošanu aprūpē citai personai	11
Lietas par bērnu mantas pārvaldību	180
Aizgādņības lietas	64
Lietas par atzinuma sniegšanu tiesai	22
Lietas par sociālo pabalstu un apgādnieka zaudējuma pensijas izmaksu pārtraukšanu, piešķiršanu	13
Lietas par bērnu uzvārdu maiņu	3
Lietas par pilngadības piešķiršanu pirms 18 gadu vecuma	1
Lietas par vecāku domstarpībām bērnu aizgādības jautājumos	11
Lietas par bērnu obligāto ārstēšanu	5
Pārbaudes lietas	220

Par profilakses darbu ar bērniem

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58.pantā noteikts, ka pašvaldība sadarbībā ar bērnu vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm veic likumpārkāpumu profilakses darbu ar bērniem un iekārto profilakses lietu, kā arī izstrādā sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programmu katram bērnam, kurš:

- 1) izdarījis noziedzīgu nodarījumu un pirmstiesas izmeklēšanas laikā nav apcietināts;
- 2) atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu;
- 3) atbrīvots no kriminālatbildības;
- 4) atbrīvots no ieslodzījuma vai soda izciešanas vietas;
- 5) izdarījis Krimināllikumā paredzētās prettiesiskās darbības pirms 14 gadu vecuma sasniegšanas;
- 6) vairāk nekā divas reizes izdarījis Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzētās prettiesiskās darbības;
- 7) ubago, klaiņo vai veic citas darbības, kas var novest pie prettiesiskas rīcības.

Bāriņtiesā strādā speciālists bērnu tiesības aizsardzības jautājumos. Viņa kompetencē ir veikt likumpārkāpumu profilakses darbu ar bērniem, kā arī iekārtot profilakses lietas un izstrādāt sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programmu bērniem, kuriem tās nepieciešamas. Paveiktais pierādījis, ka profilaktiskajam darbam ir panākumi un tas palīdz integrēties bērniem labvēlīgā vidē- skolā, dažādos interešu pulciņos, kā arī iesaista nepilngadīgo likumpārkāpēju vecākus bērna problēmu risināšanā un attur nepilngadīgos no jaunu likumpārkāpumu izdarīšanas. Uz 2015.gada 31.decembri 59 bērniem iekārtotas profilakses lietas, no tiem 38 bērniem izveidota sociālās korekcijas programma.

Cita informācija

Bāriņtiesa, lai veiktu savus uzdevumus lietu pārbaudēs un uzraudzībā, regulāri veic bērnu un aizgādņībā esošo personu dzīves apstākļu pārbaudes Tā 2015.gadā kopā veiktas vairāk kā 1100 pārbaudes personu dzīvesvietā.

Atbilstoši 2005.gada 5.novembra Ministru kabineta noteikumu "Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās" prasībām Bāriņtiesa pārskata periodā Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai pieprasījusi 172 bez vecāku gādības esošajiem bērniem apliecības sociālo garantiju nodrošināšanai.

Liepājas zonālajam arhīvam nodoti pastāvīgi glabājamo lietu apraksti un ilgstoši glabājamo lietu apraksts par 2009.gadu. Ir sastādīts akts par Bāriņtiesas lietu laika periodā no 1998.gada līdz 2001.gadam nodošanu un pieņemšanu pastāvīgā valsts glabāšanā.

Lai pilnveidotu savas zināšanas, bāriņtiesas darbinieki apmeklēja Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas organizētos seminārus, diskusijas, kā arī Valsts pašvaldību mācību centra rīkotos seminārus bāriņtiesu kompetences jautājumos.

Ar cieņu,

PRIEKŠSĒDĒTĀJA

Ziemele 634 01994



T.ZIEMELE